





# Fašizem in katoliška cerkev

Ignazio Silone  
(Se nadaljuje.)

To izkustvo naj pouči buržvazijo, da ne more voditi niti antikerikalne politike (da bi izključila duhovščino od civilnega življenja) niti ne klerikalne politike (da bi znova obnovila duhovniški monopol nad zasebnim življenjem); njena politika je lahko samo ekletična; poslušati se mora vseh sredstev, ki so priprava, da vzdržujejo sedanji socialni red in disciplino v ljudstvu; poslušati se mora duhovnikov na vasi in malomeščanskih delavskih tajnikov v mestih; izgrajevati mora fašizem proti duhovnim in proti preveč zahtevajočim socialnim demokratom in izgrajevati mora fašizem, duhovni in socialne demokrate drugega proti drugemu, kadar je nevarnost zelo velika.

## 4. Evolucija

Prvi znamenitejši korak v zblizanju katoliške cerkve s kapitalistično državo se je izvršil pod papeževanjem Leona XIII. (Enciklika Rerum novarum). Vsebinske te enciklike je postala protirevolucionarno orodje cerkve v krilu množic. V njej je posest na najsvetnejši način ograjena od vsakega oblike socializma.

"Zavedati se moramo, da so vsi tisti, ki hočejo brez dvoma dobrobiti ljudstva, kot prvi temelj postavili nedotakljivost zasebne lastnine."

Država mora postati neizprosni varuh zasebne lastnine.

"Predvsem je potrebno, da javni zakoni varujejo zasebno lastnino. In kar je sredi kipeče pohlepčnosti najvažnejše — množice je treba zadržati v mejah dolžnosti."

Če se dajo množice zapeljati od zlobnih doktrin, tedaj se država ne sme obotavljati, da bi ne zagrabila z močno roko: "Tedaj naj javna oblast posreduje in naj obvaruje pravno delavcev s tem, da postavi proti čuvarju voditeljev meje... in (da obvaruje) legitimno posest pred nevarnostjo ropa."

Kdor je za odpravo razredov in zasebne lastnine, mora biti postavljen izven zakona v imenu morale, čije temelj poruši. Združevalno pravo naj bo čim bolj omejeno. Če začne kako društvo zasledovati namene, ki so v ostrem nasprotju s pravičnostjo, pravico in varnostjo države, tedaj imajo javna oblastva pravico, da ustanovitev takih društev preprečijo ali jih pa razpuste, če že obstojajo. Ta pravica je za državno dolžnost.

Zblizanje med cerkvijo in kapitalističnimi državami se je izvršilo istočasno v Nemčiji, Franciji in Italiji. Sovražnik, ki mu je v teh deželah veljala borba, ni bil samo liberalizem, nego grozeče mlado delavsko gibanje. Potreba, da bi se proti socialnim demokratom zgradil nasip, je zblizala po kulturnem boju, po majskih zakonih, po antikerikalni dobi od 1873 do 1875 Bismarcka in papeža. (Bismarck je bil nemški kancelar od zedinjenja Nemčije 1. 1871 pa do 1. 1890, ko ga je cesar odpustil. Nemci

se smejo spričo "supremo bene sociale che ad ogni costo si deve salvare" (najvišje socialne dobrine, ki mora biti za vsako ceno rešena) udeležiti parlamentarnih volitev. L. 1913 se je Giolitti vnovič pogajal s katoliški radi volitev; ta pogajanja so se končala s pogodbo, ki je zbudila tedaj veliko pozornost (Patto Gentiloni).

Odločilni korak, da se je katoliška cerkev včlenila v meščanski diktatorski sistem, pa se je zgodil po vojni. V Italiji je dal papež Benedikt XV. dovoljenje, da se sme ustanoviti katoliška politična stranka (Partito popolare). Ta stranka je uspešno sodelovala pri pobujanju delavske akcije. Duhovščina, ki se pred vojno (v Italiji) v splošnem ni posredno udeleževala politične borbe, je bila po vojni mobilizirana za ohranitev reda. V vseh evropskih deželah je imela v kmetijskih slojih reakcionarno vlogo: najprej je speljala revolucionarni boj kmetov za agrarno reformo na pot, ki je bila brezuspešna, nato je naščuvala kmete proti industrijskim delavcem, češ, da so ti odgovorni za visoke cene industrijskih izdelkov in za izredno visoke davčne davke, in končno je podprla fašizem in postala njegova služiteljica. In povsod, kjer je zavladal fašizem, je vpregel v jarem sužnjosti tudi katoliške kmete.

"Socialno naziranje, kakor ga propagira Partito popolare" — propoginja Bonomi — je našlo plodovita tla na podeželju, kjer prevladujeta mala posest in skupna uporaba zemlje, in v malih mestecih, kjer je rokodelsko prebivalstvo v pretežni večini. Ko je začel val boljševiškega socializma — ki je bil v resnici brutalna reakcija v vojni oškodovanih revežev proti bogatinom — v vseh italijanskih pokrajinah grozeče naraščati, je zadel na množice, ki si jih je osvojila propaganda krščanskih demokratov in Partita popolare. Te množice so tako — nezvestno — prevzele vlogo rešilne vrvi ali zavore."

Katoliške kmetijske množice so se borile, ne da bi se tega zavedale, zoper revolucionarno delavsko gibanje; uspevala jih je demagogija njihovih voditeljev, ki so dobro vedeli, kaj od njih zahteva Vatikan. Tako je zblizanje med cerkvijo in kapitalistično državo, ki se je vse devetnajsto stoletje sunkoma pripravljalo, izviralo iz nujnosti, ohraniti obstoječi socialni red in boriti se proti osvobodilnemu boju delavstva.

Ista nujnost je povzročila tudi poslednji in odločilni etapo — ki se je dovršila v Italiji z lateransko pogodbo. Samo da je strah pred katastrofalnimi posledicami, ki bi jih povzročila polom in revolucionarna odprava sodobne italijanske družbe, še ostreje zahteval zvezo z vladajočo silo.

## 5. Katoliški fašizem

Cerkve, ki uboga danes doma in v kolonijah povelja finančnega kapitala, je že davno prenehala biti fevdalna institucija, kakršna je bila v prejšnjem stoletju. Neprestano izpreminjanje njenega socialnega temelja je povzročalo ideološke izpremembe, ki so se izvršile v teku poslednjega stoletja; te ideološke izpremembe so spreminjale in sledile izpreminjanju socialnega temelja.

Pod staro lupino, pod staro ideologijo, pod staro organizacijo fevdalnega tipa se je izpremenila cerkev v zelo moderno organizacijo z industrijskim in bančnim imetjem, razen tega pa je bila precej sodelovana pri dobičku iz kolonij. Pri organizaciji finančnega kapitala je pripadla cerkvi vloga, da zbira v svojih rokah kmetijske prihranke, ki se stekajo v velike banke po kanalih množičnih posojilnih posredniških gospodarskih organizacij, ki jih vodi duhovščina; na drugačen način bi namreč finančni kapital teh prihrankov ne mogel zajeti.

V enem samem članku nam ni mogoče obravnavati vseh pojavov, ki bi nam obrazložili kapitalistični temelj katoliške cerkve in njeno posebno vlogo v kolektivnem finančnem kapitalu. Osnovni motiv, ki je dal papežu pobudo, da se je zvezel s fašizmom, moramo iskati v naravnem nagibu finančnega kapitala k čim večji centralizaciji. V teku poslednje krize je Mussolini pri-



Po invaziji Francije so angleška bojna letala dovažala angleškim vojakom tudi pivo. Na sliki je videti moštvo, ki je sililo par sodov piva v gasolinaki tank letala tipa Spitfire.

## La Guardia pozdravlja Šubašičevo vladov in maršala Tita

Za časa svojega bivanja v Ameriki, si je dr. Sava N. Kosanović, minister notranjih del in socialne politike v novi jugoslovanski vladi, pridobil veliko prijateljev. Med najtesnejše in največje smemo šteti iskrenega prijatelja vseh Jugoslovancev in toplega oboževalca Nikole Tesle, župana mesta New Yorka, Fiorella H. La Guardia. Tik pred odhodom ministra Kosanovića v London je župan La Guardia priredil častnikarsko konferenco v mestni hiši, kjer so bili zastopani vsi mestni časopisi in kjer se je minister Kosanović poslovil od župana in se mu zahvalil na njegovi gostoljubnosti.

Sledi vsebinska izjava ministra Kosanovića in župana La Guardia, izrečenih na tej konferenci: Sava N. Kosanović: Gospod župan, kot že veste, sem danes postavljen za ministra notranjih del in socialne politike v novi jugoslovanski vladi in zato sem prišel zahvaliti se vam za vašo gostoljubnost in vašem velikemu prijateljstvu, ki ste ga pokazali narodu in meni osebno. Tri leta sem živel tu in imel priliko delati za svojo domovino in za demokracijo pod zaščito velike ameriške demokracije in pod vašo osebno zaščito.

Mnogokrat ste izrazili vaše veliko prijateljstvo Srbom, Hrvatom in Slovincem in njih veliki jugoslovanski enotnosti. V zgodovinskem govoru, katerega ste imeli za časa obiska kralja Petra v Ameriki, ste izrazili to idejo, ki je danes ustvarjena v novi jugoslovanski vladi enotnosti in borbe, ki zastopa maršala Titovo osvobodilno vojsko in kralja.

Tako, gospod župan, sem prišel, da se vam zahvalim in poslovim.

## Župan La Guardia:

Vaša ekscelencija in še vedno moj prijatelj, zelo sem vesel, najprej vsled formacije nove jugoslovanske vlade, ki prvič po dolgem času zastopa vse grupe, ki tvorijo narode Jugoslavije in ker vem, da so vsi prijatelji Jugoslavije v tej deželi bili veseli vašega imenovanja v novo vladov za ministra notranjih del in socialne politike.

Znana mi je borba svobodoljubnih jugoslovanskih narodov, ki hočejo edinstvo, a ki so bili po intrigantskih balkanskih političnih držani narazen. Vi ste je prej služili v vaši vladi in nihče ni bolj oborožen s stvarnim poznavstvom sodobnih prilik, nihče bolj ne razume potreb države in želje za enotnostjo kot vi.

Prosim vas, sporočite moje znane, da znaša izguba, ki so jo utrpeli italijanski katoliški kmetje, ker so od duhovščine vodene banke propadle in so jih morali drugi denarni zavodi sanirati, preko 1 milijardo lir. Če hočemo razumeti italijansko politiko Vatikana, je pametneje, da študiramo trgovska poročila "Banke di Roma" kakor pa papežev enciklike.

(Dalje prihodnjik.)

osebne pozdrave, čestitke in najlepše želje predsedniku vlade dr. Šubašiču, mojemu prijatelju, katerega sem z veseljem spoznal in konferiral z njim, dokler je bil tu, kakor tudi pozdrave ljudstva New Yorka in njegovi vladi.

Prosim vas, da ob prvi priliki izročite izraz velikega spoštovanja ljudstva mesta New Yorka, kakor tudi naše najboljše želje in popolno zaupanje v maršala Tita, ene od najdramatičnejših oseb te vojne. Nikdo, ki pozna zgodovino Balkana, ki pozna ideale in smotre balkanskih narodov, a posebno narodov Jugoslavije — Srbije, Hrvatske, Slovence, Bosne, Hercegovine, Dalmacije in Črne gore — vseh teh narodov, ki tvorijo Jugoslavijo — ne more, da ne razume in ceni, kako velike zapreke je Tito premagal, kako veliko je doprinesel, da se najprej narodi zedinijo, kakor tudi ustvaril vojsko iz ničla, bojevitvo vojsko, vojsko, katere so se nacisti naučili spoštovati in se bati. Naša iskrena nada je, da bo dana Tita vsa pomoč in pojačanje v opremlitvi in ljudstvu, kar tako trdo zasluži.

Mislím, da narod te dežele danes bolje razume Jugoslavijo kot pred kratkim, a vi mu morete jamčiti, da ima vse naše simpatije v svoji želji, da zedini miroljubne in svobodoljubne narode Jugoslavije. Zgodovina jim ni bila vedno naklonjena.

Mi smo tesno zvezani z narodi Jugoslavije, na stotine njihovi rojakov so danes državljani naše države — izvrstni, delavni in zakon spoštujoči državljani. Ni ga Američana, ki ni spoštoval in ljubil velikega Nikole Tesle, vašega strica, in druge velike, ki so med nami živeli.

Meni je, dragi prijatelj, to nekaj več kot navadne službene ceremonije, katerih sem toliko imel v tem uradu. To me vrača štirideset let nazaj, ko sem kot mlad ameriški konzul imel priliko spoznati nekatere od prvih voditeljev gibanja za svobodno in neodvisno Jugoslavijo. A danes, ko sem v tako bližnjem stiku z realizacijo tega, kar je tedaj bil samo sen, sem seveda ginjen. Zelim, da odidete s spoznanjem, da bomo z molitvami in najboljšimi željami spremljali vaše delo.

Zivlja Jugoslavija!  
Zivijo Tito!  
Zbogom prijatelj!

## Ruski otroci odkupljeni

Moskva. (ONÁ). — Cel vlak otrok, ki so bili na poti v smrt ali sužnost Nemcev, so bili odkupljeni od prebivalstva v Vilni za jajca in maslo, kakor poročajo tukajšnji očividci.

Otroci so bili iz Smolenska. Čakali so na železnici in so bili najbrže namenjeni na smrtišča v Ponary. Nekaj viliških meščanov je ponudilo nemškimi spremljevalcem podkupnino petih jajc za vsakega izpuščenega otroka. Ko so pa Nemci videli, da so ljudje pripravljeni plačati, go vzdignili ceno na deset jajc in končno na en kilogram surovega masla za otroka. Kljub temu so bili vsi otroci odkupljeni.

## Domača fronta

(Office of War Information, Washington, D. C.)

### KVOTA ZA MLEKO V AVGUSTU

Kvota, ki omejuje prodajo mleka, smetane in mlečnih izdelkov, bodo iste v avgustu kot so bile v juliju, razen za smetano, so oznanili v uradu za vojno prehrano. V avgustu kvota bo dovoljevala mlekarjem prodajati 100% več mleka kot ga je bilo prodanega v juniju 1943 (temeljna doba), 90% več mlečnih izdelkov (mlečno čokolado, kislomleko, skuto) in 75% več smetane (kvota je bila 90% za julij).

Edina izjema tem kvotam bo v južnih državah, kjer so bile kvote smetane in mlečnih izdelkov postavljene tako, da dovoljujejo prodajalcem v teh državah prodajati 85% več mleka in smetane in mlečnih izdelkov skupno kot so prodali v juniju 1943.

### KVOTA AVTOMOBILOV ZA AVGUST

Nova redukcija v kvoti za nove avtomobile, ki bodo dostopni za racionaliranje, je bila oznanjena iz urada za upravo cen, ki je objavil kvotne številke za avgust.

Kvota novih avtomobilov, ki bodo na razpolago za avgust, bo 5,000—50% kvote od 10,000, ki je bila oznanjena za maj in 71.4% julijske kvote sedmih tisočev.

### OLJE SE NE SME TRATITI

Ker bencinska industrija stoji pred novimi težkimi bencinske dobave in razdelitve, in radi omejenih skladišč, postaja problem zadostne dobavitve na vzhodni obali posebno težak in civilisti ne smejo tritati niti kapljico bencina, kerosina ali kurilnega olja, je dejal Ralph K. Davies, upravitelj za bencin.

"S spreminjenjem mnogih dodatnih tankov od civilne vojaško uporabo, postaja od dne do dne teže nadomestiti civilne uporabe," je dejal Davies.

### NOVA ODREDBA ZA BENCIN

Od 25. julija dalje bodo člani vojske na dopustu za tri ali več dni imeli pravico do ene galone bencina za vsak dan dopusta, kar bo znašalo največ 30 galon. Novo pravilo nadomesti odredbo petih galon za vsakega člana na dopustu, neglede na dolžino dopusta.

### ODREDBA ZA VETERANE

Vseposvobod se vojni veterani globoko zanimajo za odredbe, ki se tičejo vzgoje in drugih olajšav v takozvanem proglasu pravice, kar je bilo oznanjeno v poročilih uprave veteranov, je dejal brig. gen. Frank T. Hines, ki je upravitelj veteranskih zadev.

Pole za prijavo za vzgojnevalne olajšave, št. 1950, so bile razdeljene stanicam veteranske uprave po vsej deželi in pa vzgojnimi zavodom.

Zahteva se, da ima dotični, ki se prijavi, devetdesetdni aktivne službe od 16. septembra 1940 in pred začetkom te vojne, če hoče dobiti pomoč iz fondov za nezaposelnost in posojila.

Uprava veteranov lahko plača solnino in druge stroške do \$500 letno vzgojni instituciji, ki jo izbere veteran in ki jo uprava za veterane odobri, in pa pomoč 50 dolarjev mesečno brez odvisnika in \$75, če ima koga, za katerega mora skrbeti medtem, ko se vežba.

### TRGOVSKI MORNARJI LAHKO VOLIJO

Vsi člani trgovske mornarice imajo možnost in priliko voliti v letu 1944, razen če to ne bo dovoljevala vonja situacija, so dejali pri upravi za prekomorski prevoz.

USA razdeljuje 400,000 federalnih vojnih kroglice za mornarje izven Združenih držav. S temi more trgovski mornar, ki kvalificira pod federalnim in državnim zakonom, voliti v splošnih volitvah 7. novembra za predsednika, podpredsednika, senatorja, in predstavnika v kongresu. Volitve se bodo vršile po prvem oktobru.

### ODREDBE ZA AVTNE DRUŽBE

Chester Bowles, upravitelj urada za upravo cen, je oznanil, da bodo od prvega avgusta odbori odklanjali dati cele odmerke za vožnjo od dela in na delo avtomobilskim voznikom, ki niso organizirali vozniskega kluba. Namesto tega bodo odbori izdajali samo toliko bencina, za 30 dni voznikom, ki nimajo vse urejeno za deljenje avtomobila.

Med tridesetdnevno dobo bodo vsi prijavniki, ki nimajo zadosti potnikov, morali ustanoviti svoj vozniski klub do polne mere, je dejal Bowles. Odredba za miljsko racijo zahteva, da imajo vozniki od dela in na delo tri potnike, poleg voznika, za kvalificiranje za dodatno miljsko racijo.

### PRIPRAVE ZA BEGUNCE SO DOVRŠENE

Tajnik za potranje zadeve Harold L. Ickes je oznanil, da so bile priprave za sprejem 1000 evropskih beguncev v Fort Ontario, Oswego, N. Y., dovršene.

Ta skupina bo nastanjena v zgodovinski trdnjavi, je dejal tajnik, za vojno dobo v dvonadstropnih barakah, ki so bile prenamenjane v družinska stanovanja. Ta stanovanja so bile opremljene s tekočo vodo, posteljami, mizami, stoli in omarami. Skupne spalnice so bile tudi pripravljene za posamezne begunce, ki niso v družinskih skupinah, so dejali uradniki pri WRA.

V tem zavetišču bodo begunci imeli hrano, stanovanja in pa zdravniško oskrbo. Majhne vsote bodo oddelale posameznikom za najpotrebnejšo obleko in potrebe kot zobna krema in milo.

Večina beguncev so Židi, nekaj katoliki, pravoslavni in protestantov. Glavne narodnosti so Avstrijci, Jugoslavlani, Poljaki, Nemci, Rusi in Čehi. Skupina je dospela prve dni avgusta.

### JUNIJSKE DOBAVE HRANE SO SE ZMANJŠALE

Junjske odposiljave hrane in drugih poljedelskih pridelkov pod najemniško-posojilnim programom in drugih vojnih programih so skupno znašale 806,942,749 funtov — okoli 24% manj kot so bile odposiljave v maju, ki so znašale 1,060,963,643 funtov, so dejali pri upravi za vojno prehrano.

Kralji, kamor so pošiljali stvari, so bili: Velika Britanija 58%, Rusija 32% in drugi, vstevši Grčijo, Severno in Zahodno Afriko in Francoski komite narodne osvoboditve, 10 percentov.

### Nemci se vrgli na gobe

Washington. (ONÁ)—Urad za vojna obvestila poroča, da Nemci, ki so požrli vse v Evropi, sedaj vodijo kampanjo za produkcijo užitenih gob. Reichovo ministrstvo za vzgojo je upreglo učitelje in učence za nabiranje parastov.

Ministrstvo poudarja, da odvisi uspeh tega nabitiranja na izvedencih v naravoslovju, ki bi bili inspektorji. Poročilo pravi, da bo to delo smatrano kot nujno vojno delo.

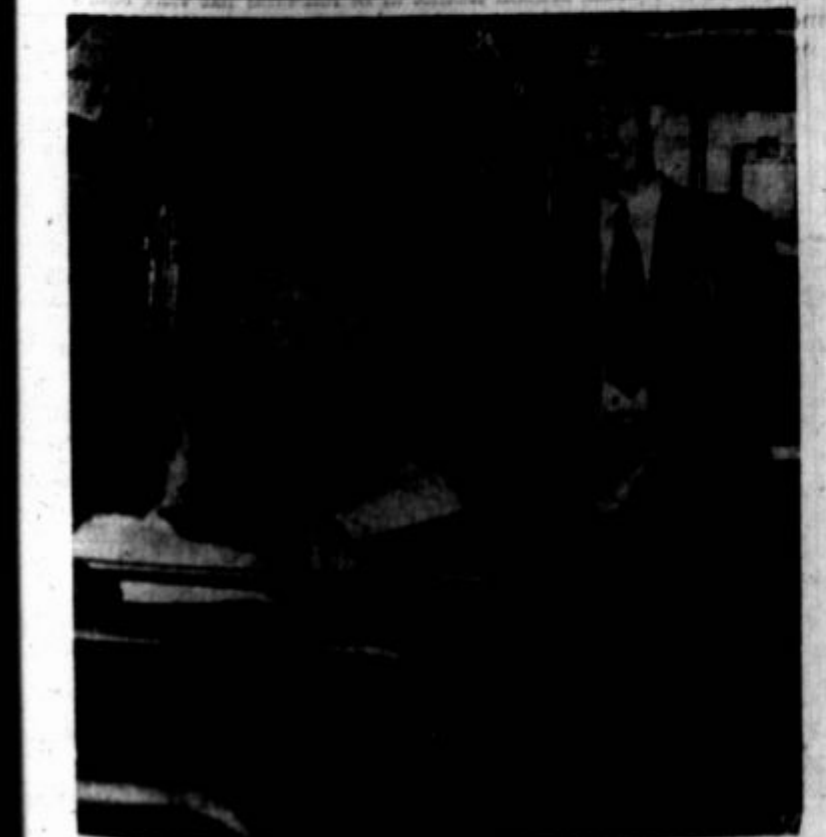
Hitlerjevci so upostavili posebne komisije, ki so znane kot "raziskovalne skupine za uporabo užitenih gob" zato, da bodo ločili užitne gobe od strupenih. Glavni stan teh komisij bo v Dresdenu, ki bo, kakor poroča DNB, dobival informacije v vseh dvomljivih slučajih.

### Nesreče v Nemčiji

Washington. (ONÁ)—Poročilo v stockholmskem časopisu Aftontidningen je dejalo, kot je bilo poročano iz urada za vojne informacije, da so delavske nesreče v Nemčiji narastle za 28 percentov od lanskega leta.

Lansko leta je bilo 2,002,000 industrijskih nesreč v Nemčiji, od katerih jih je bilo 30,000 smrtnih. Več kot 80 ljudi, od katerih 60 je žen, umre vsak dan od delavskih nesreč v Reichu, pravi poročilo.

V Prosveti so dnevne svetovne in delavske vesti. Ali jih čitate vsak dan?



Unija transportnih delavcev CIO v Woodlawn, N. Y., v akciji za ustanovitev otroških azilov, kjer lahko matere pustijo svoje otroke, ko gredo v tovarno na delo. Na sliki je James McNeely, podpredsednik unije, ki med potnike doli letake, v katerih unija naglašuje potrebo ustanovitve otroških azilov za delovne matere.

MIHAIL ARCIBAŠEV

## SANIN

Poslovenil Stane Krašovec

(Nadaljevanje)

"Ampak zanimiv je!" ji je vablivo šinilo v glavo. Sramežljivo se je zasmejala sama sebi, toda čudno razburjenje se je v nervoznem drhtenju polastilo vsega njenega telesa.

Tudi on je najbrž začutil to nepričakovano žensko radovednost, ker je močnejše in hitreje zadihal.

Vesla, ki so se v ozkem prelivu zataknila med vejice, kamor se je počasi obračal čoln, so onemoglo padla dekletu iz roke in najbrž je nekaj padlo tudi v njej sami.

"Ne morem... težko je..." je opravičevalno rekla z upadlim glasom, ki je tiho in počasi zavnel v temnem in ozkem prehodu, kjer so neznatno šumeli nevidni, majhni vodni valčki. Sanin je vstal in stopil k njej.

"Kam greste?" je vprašala z nerazumljivim strahom.

"Dajte, bom jaz..."

Dekle je vstalo in hotelo iti nazaj h krmilu. Čoln se je zazibal, kakor da bi hotel uiti izpod nog, Karsavina se je pa nehotno ujela za Sanina in se močno zadelala vanj s svojimi prožnimi prsmi. Tisti hip je dekle, skoro ne da bi se zavedalo in ne da bi sploh verjelo, da je to mogoče, z nerazumljivo, mimogredočo kretnjo sama zadržala ta dotik, kakor da bi se pri teku uprla vanj.

Sanin je trenutno ves sprejel pravilno čarobno bližino ženske in ona je vsa razumela njegov občutek, začutila vse njegovo močno stremeljenje in se oprijela z njim prej, nego je vedela, kaj dela.

"A-a..." je začudeno zmagovito ušlo Saninu. Bolesno in strastno jo je objel, tako da se je ona sklonila vznak in se čutila v zraku ter se instinktivno prijel za padajoči klobuk in lase.

Čoln se je močnejše zazibal in zavrtel; nevidni valovi so s prestrašenim šumom stekli proti bregovoma.

"Kaj delate!" je kriknila Karsavina s slabotnim ženskim krikom.

"Pustite me! Za božjo voljo... Kaj delate!" je z zasoplim šepetom izpregovorila po trenutnem, pekočem molku in skušala odtrgati od sebe njegove jelekne roke. Toda Sanin je prišel dekle k sebi s tako močjo, da bi skoro zadušil njene prožne prsi. Postal je je tečno in vse, kar je bilo med njima kot ograja, je izginito. Okrog je vladala tema, oster duh po vodi in travi in obenem nenavaden mraz, vročina in molk. Ona se je pa hitro pogreznila v nerazumljivo stanje brez volje, omahnila je roki in ležala, ne da bi kaj videla ali se česa zavedala; s pekočo boleščjo in z mučnim uživanjem se je vdajala tuji, moški volji in moči.

XXXIX.

Kmalu potem se je pa začela zavedati in je zaznala lise luninega svita na črni vodi, to, da napoli leži v čolnu, obraz Sanina, njegove nenavadne oči, to, da jo on objema kot svojo in da se njeno nago koleno drgne ob veslo.

Tedaj se je tiho in nevzdržno zajokala, ne da bi se iztrgala iz Saninovih rok in se mu je še vedno vdajala.

V njenih solzah so pa bili žalost po nečem, kar se nikdar ne povrne, strah, sočutje do sebe in slabotna nežnost napram njemu, ki je bila taka, kakor da ne bi izhajala iz razuma in srca, ampak čisto iz globočine njenega mladega telesa, ki se je prvič razkrilo v vsej lepoti in moči.

Čoln je tiho spaval na bolj široko in komaj, komaj svetlo mesto ter se zibal na temni, zagonetni reki, po kateri so s tihim večnim šumljanjem tekali valčki.

Sanin jo je prijel in posadil na kolena. Kar-

savina je pa sedela onemogla in zbegana kot majhna deklica.

Kakor v sanjah je slišala, da jo on tolaži in jo tika in njegov glas je bil nežnosti, omehčane moči in hvaležnosti.

"Utopila se bom potem!" si je nejasno mislila, ko je prisluškovala njegovim besedam, kakor da bi odgovarjal neki postranski osebi, ki je vsak čas pripravljena zahtevati od nje odgovora.

"Kaj pa zdaj?" je nepričakovano in mehanično vprašala Karsavina.

"Bomo videli," je odgovoril Sanin.

Hotela je zlesti z njegovih kolien, on jo je pa pritegnil k sebi in dekle je pokorno ostalo. Njej sami se je zdelo nekako čudno, da ne čuti proti njemu ne jeze, ne gnusa.

Tudi pozneje, kadar se je Karsavina spomnila te noči, se ji je zdelo vse nerazumljivo kakor v sanjah. Vse naokrog je molčalo in bilo temno ter slovesno nepremično, kakor da bi se res zavedalo tajnosti. Mesečina, ki so jo slabili črni vršički gozda, je bila nenavadno nepremična in pošastna. Črna tema pod bregom in globoko iz gozda sta zrla nanju z očmi brez dna in vse je odrenelo v napetem pričakovanju nečesa. Ona pa ni imela ne moči ne volje, da bi postala prejšnje dekle in da bi odbila moške prsi. Ni se branila, ko jo je zopet začel poljubljati in je skoro brez zavesti sprejemala žgoče in novo uživanje, ko je z napol odprtimi očmi odhajala vedno dalje in dalje v novi, zanjo še nenavadni in skrivnostno vabljivi svet. Včasih se ji je zdelo, da ne vidi, ne sliši in ne čuti nič, toda vsako njegovo kretnjo, vsako naliho nad njenim ubogljivim telesom je sprejemala nenavadno ostro, z mešanim čuvstvom ponizanja in vsiljive radovednosti.

Obup, ki se je tesno prijel njenega srca, ji je narekoval upadle in boječe misli:

"Vseeno je zdaj, vseeno..." si je govorila; skrivna mesena radovednost je pa hotela vedeti, kaj še lahko napravi z njo tale, tako daljni in tako bližnji, tako sovražen in tako močan človek.

Potem, ko jo je pustil in je sedel poleg nje ter začel veslati, je Karsavina napol ležala, mižala, skušala zavreči življenje, podhrtevala od vsakega sunka njegovih trdih in sedaj tako znanih prsi, ki so se enakomerno dvigale nad njenimi.

Čoln je s tihim šumom pristal k bregu. Karsavina je odprla oči.

Kroginkrog je bilo polje, voda in bela megla. Mesec je sijal blede in nejasno kot prikazen in umiral ob prvem svitu dneva. Bilo je čisto svetlo in jasno.

"Ali naj te sprejemim?" je vprašal Sanin.

"Ne, bom sama..." je mehanično odgovorila Karsavina.

Sanin jo je dvignil na roke in jo s sladkim, močnim naporom prenesel iz čolna; čutil je žgočo ljubezen in hvaležno nežnost do nje. Krepko jo je pritisnil k sebi in jo postavil na tla. Karsavina se je opotekala in ni mogla stati.

"Lepotica!" je rekel Sanin s takim čuvstvom, kakor da bi vsa njegova duša iz nežnosti, strasti in sočutja stremela k njej.

Nasmehnila se je z nezavednim ponosom.

Sanin jo je prijel za roke in jo potegnil k sebi.

"Poljubi me!"

"Vseeno je zdaj... Pa zakaj je on tako usmiljen do mene, zakaj mi je tako blizu?... Vseeno, raje ne misliti!" ji je brez zveze šinilo v glavo; dolgo in nežno ga je poljubljala na ustnice.

(Dalje prihodnjik.)

## TAKI SO LJUDJE

Roman s francoskega prevedelja

Roger Martin Du Gard,  
poslovenil C. Peletin

(Se nadaljuje.)

19. Marie-Jeanne Arnaldon—  
Joigneau pri županu

Joigneau je prišel pred županova hišo. Skozi odprto okno v prvem nadstropju se slišajo na cesto oklevajoči glasovi molčale, ki se spotikajo ob tipke razglašene glasovirja.

Joigneau pozvonil pri zamreženih vratih. Takoj prenehajo glasovi in gospodična Arnaldon se prikaže pri oknu. Čeprav ima komaj trideset let za seboj, je že stara devica in sicer prav vidno. Nasmehlja se poštarju, kot da ji na prvi mah najmanjše presenečenje prinese veselje.

"Dober dan, gospod Joigneau! Takoj pridem."

Arnaldon je zgodaj izgubil ženo. Marie-Jeanne je njegova druga hčerka, edina, ki živi še pri njem.

Obe hčerki sta vedno spadali med tiste, ki jih v Maupeyrourju imenujejo srečne zemljane. In

v resnici nista nikoli ničesar pogrešali.

Že v mladih letih sta imeli srečo, da so ju poslali v Villegrande v dekleško šolo, kjer sta uživali tisto dobro vzgojo, ki koristi za vse življenje. Ko sta se v cvetu mladosti vrnila v Maupeyrour, da čakata na možitev, sta živeli življenje brez preizkušenj, pod dobrohotnim nadzorstvom tete Noémie, stare device, ki živi sama in neodvisno v drugem krilu stare hiše.

Leta so tekla drugo za drugim in gospodični sta že davno imeli pet in dvajset let za seboj, ko je starejša, Tereza, iz nepriznane strahu, da se bo postarala tu brez moža, brez otrok kakor teta Noémie, vzela nekega očetovega sodobnika, veleposestnika iz Bourg-Eloi, ki je bil vdovec s samsko hčerko. In tam živi dalje srečno in zavidanja vredno življenje: od jutra do večera se ubija na kmetiji med čemerjmi

starcem in ljubosumno pastorko, ki ji nikdar ne bo odpustila, da se je vsilila v hišo. Vendar se mora vsak dan pritoževati: Tereza je obupana nad tem, da ima res prestarega moža, da bi mogla upati, da dobi otroke.

Namesto da bi moder sestrin vzgled spodbujal Marie-Jeanne, da tudi ona poláče srečo v zakonu, jo je nasprotno še bolj utrnil v egoističnem životarjenju stare device. Očetu vodi gospodinjstvo in se vdano stara. Kakor pravijo sosed, je muhasta in nima volje, da bi se upirala svojim sanjarijam. Vso otroško dobo je sanjerala o tem, da bi se učila klavirja, pa se ni mogla preskusiti niti na cerkvenem harmoniju, da ne bi kompromitirala očetovega političnega položaja. Končno je pregovorila očeta, da ji je kupil klavir, ki je že več rodov spal pod dvojno odejo platna in prahu v salonu gospe Massot: častljivo godalo, skoro brez glasu, vendar imajo njegovi basi lep zvok kitajskega gonga. Stari ugašalec iz Villegranda, alep, kakor se spodobil, in na glasu, da je popoln glasbenik, je uspel, da mu je po malem vrnil večino glasov; in da spopolni svoje dobro delo, vsakih štirinajst dni podučuje Marie-Jeanne v glasbi. Pot v me-

## MARINES MEET TANK TRAP IN GUAM INVASION



AMONG THE FIRST PICTURES of U. S. Marines in action on Guam is the above showing some of the successful invaders being delayed as their tank is cleared from a Jap tank trap. Just behind them another tank may be seen moving up as the Marines drive Japs from the island. U. S. Marine Corps photo.

sto je postala za staro devico vsakokratno veselje, na katero se pripravila s tem, da toleče po tipkah in da si čisti rokavice z bencinom. Ohranila je tako rahlo čutno naravo, da noč pred potovanjem nikdar ne spi in vstane z upadlimi očmi in s še bolj zlateničastim obrazom kakor navadno. Pa kaj! Samo norost daje tek življenju... Sosedji imajo prav: Marie-Jeanne ljubi zabavo, čeprav je resna.

Arnaldon ima samo eno sobo v pritličju: jedilnico. Kadar ne hodi po občini, da stiska roke, sedi tam za mizo, ki ni nikdar pospravljena, kjer delajo spisi družino nepomitim krožnikom, skledčič z maslom in košarici za kruh. Kakor je Arnaldon suh, vendar je prvi jedec okraja, morda vsega departmanta. Nikdar ni dve uri teče. Desetkrat na dan odpre vrata in zavpije na stopnice: "Marie-Jeanne, jesti moram!" Marie-Jeanne je navajena na to; prinese dve celi skuhani jajci na krožniku juhe ali narezek, ali samo kozjega sira, ki je dozorel v pepelu.

Toda to je samo mala južina. Treba videti župana, kako med vsakim obedom, medtem ko hči pogrinja mizo, stoji požre lepo porcijo drobno sesekljane, prav mastnega svinjskega mesa, ki ga z leseno zajemalko zajema iz lončene posode in ga maže na kose svežega kruha—s tem potolaži samo najhujšo lakoto, kakor pravi. Čudno je, da mu ne postane slabo. Pa niti ne zardi, ko prežvekuje. Od mize vstane, ko so vse sklade in krožniki prazni, izpije polno skodelo kave, dva kozarčka konjaka, prižge pipo, gre na stranišče in se vrne k svojim poslom tako dobro razpoloženo, kot da bi pojedel samo eno jajce.

Ko vstopi poštar, odloži Arnaldon svoj dnevnik in dvigne glavo:

"Čujte, Joigneau..." (Po kratkem in prisrčnem glasu ni nihče enak županu.) "Pripravite se, da

pojdet z menoj... Orožniki so dobili pismo z ovadbo družine Paqueuxov: obdolženi so, da so zaprli starega. Komandir me je obvestil, da bo takoj napravil preiskavo pri njih."

"To bo zabavno," pravi Joigneau in sede.

Ovadba je njegova. Pa to ni kogar ne briga.

"In vi, Joigneau, imate kaj novic?"

"He..." zamrmra poštar, ki oprežno čaka, da bo napravil tem večji vtis. "Gospod župan, rekli boste, da premlevam vedno iste stvari... Pazite na poljskega čuvaja: on kuha skupaj z vašim nasprotnikom."

Arnaldon skomigne z ramami:

"Dokler mi ne prinesete dokaza..."

Joigneau je vzel z mize tobaknico in jo dal med kolena, da počasi zvija cigareto iz finega tobaka. Potem potegne iz žepa list in mirno reče:

"Dokaz? ... Evo ga."

Arnaldon potihoma bere: "Gospod Cuffin, poljski čuvaj, Maupeyrour."

Gospod de Bielle me pooblašča, da Vam potrdim prejem zaupnih poročil, ki ste mu jih poslali v pismu z dne 22. t. m. in ki bodo morda dragocena zanj v volilnem boju. Prosil me je, da Vam izrečem njegovo zahvalo in vdanoost.

Tajnik nacionalističnega odbora, Fabre."

Joigneau motri postrani župana. Pričakuje poklon. Toda Arnaldon je glava: položi pismo na mizo in reče strogo:

"Tega pisma ni bilo treba zmekniti, Joigneau, temveč tisto pismo od 22."

Joigneau se ne da zbegati: "Potrpljenje... Imam prijatelja pri drugi stranki. Ta je že na sledi."

Tedaj se poštar skloni in stegne roki, da se njegovi prsti dotikajo roba mize.

"To še ni vse, gospod župan; malo bi morali tudi name misliti. Potrebujem denarja."

## MAKING FRIENDS IN NORMANDY



TWO AMERICAN CIVIL AFFAIRS officers are greeted by a little French girl in the liberated town of Cerisy La Salle, in Normandy. The Yanks are T/Sgt. David Weiss (left), McKeesport, Pa., and Lt. Col. William E. Dahl, Fort Worth, Tex. U. S. Signal Corps Radiophoto.

## Razni mali oglasi

## IŠČE SE ŽENSKA

sposobna hišnega in gospodinjstva dela, pri slovenski družini brez otroke. Stalno delo. Bodisi Clevelandčan ali iz drugega mesta. Dobra plača. Sprejme se tudi oženjena dvojica, ki bi bila pripravljena opravljati kuhinje in spalnice. Priglasiti se na naslov: Joseph France, 434 E. 157th st., Cleveland 10, Ohio.

## HIŠNIKI—JANITORS

Dnevno ali nočno delo. Stalno delo v naših uradih. Najvišja plača. Uniform obleko poskrbimo. Ob nedeljah in praznikih se ne dela. Plačamo vse bančne praznike in počitnice.

## Federal Reserve Bank

230 So. La Salle Street

V NAJEM 3 sobe—2nd floor spread \$12.00. Vstop na 1020 W. Erie St.

PRODA SE 6-7 sob. hiša za \$3900. Blizu kar in šole. 1621 No. Hermitage Ave.

## HIŠNICE—Janitresses

Izkušene ali brez izkušnje. Ni rabe nje. Stalno delo v bančnem področju. Dnevno ali nočno. Najvišja plača. Ob nedeljah in praznikih se ne dela. Bančne praznike in počitnice plačane.

## Federal Reserve Bank

230 So. La Salle Street

## POTREBUJEMO

izkušene in ne izkušene delavce za pakiranje mesa.

## PRIGLASITE SE TAKOJ

pri

## WILSON &amp; CO., INC.

v uposlovalnem uradu

2406 W. 63rd St.

4200 S. Marshfield Ave.

Phone Prospect 6279

ZIDANA HIŠA 3-5, 3-4 sobe, v dobrem stanju, na 1424 N. Maplewood Ave.

V Prosveti so dnevne svečke in delavske vesti. Ali jih želite vsak dan?

## TISKARNA S.N.P.J.

sprejema vsa

## v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, čamike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovaškem, češkem, angleškem jeziku in drugih...

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO SNPJ.  
DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

... Vsa pojavnila daje vodstvo tiskarne  
... Cene zmerna, unijsko delo prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

## SNPJ PRINTERY

2857-59 S. Lawndale Avenue Chicago 23, Illinois  
TEL. ROCKWELL 4894

## NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Po sklepu 12. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveto in prišteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov in ene družine k eni naročnini. List Prosveta stane za vse enake, en član ali počlane \$6.00 na eno leto naročnina. Kei va člani še plačajo pri nastopu \$1.20 na tednik, se jim to prišteje k naročnini. Torej sedaj ni vroška, reči, da je list predrag za člane SNPJ. List Prosveta je vaše lastnina in gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan.

Pojavnile—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član SNPJ, ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na dnevnik Prosveto, to takoj nameriti upravitelju lista, in obenem doplačati dotično vrsto listu Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravitelju znižati datum za to vrsto naročniku.

Cena listu Prosveta je:

|                                   |                                 |
|-----------------------------------|---------------------------------|
| Za Zdrav. države in Kanado \$6.00 | Za Chicago in okolice je \$7.50 |
| 1 tednik in 4.00                  | 1 tednik in 6.00                |
| 2 tednika in 7.00                 | 2 tednika in 11.00              |
| 3 tednike in 9.00                 | 3 tednike in 15.00              |
| 4 tednike in 11.00                | 4 tednike in 19.00              |
| 5 tednikov in 13.00               | 5 tednikov in 23.00             |

Za Evropo je \$8.00

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vrsto denarja ali Money Order v pismu in si naročite Prosveto, list, ki je vaše lastnina.

PROSVETA, SNPJ,  
2857 So. Lawndale Ave.,  
Chicago 23, Ill.

Priročeno pošiljam naročnino na list Prosveto vrsto \$

1. Ime \_\_\_\_\_ Čl. družine št. \_\_\_\_\_

Naslov \_\_\_\_\_

Ustavite tednik in ga pripišite k moji naročnini od naslednjega člana moje družine:

2. \_\_\_\_\_ Čl. družine št. \_\_\_\_\_

3. \_\_\_\_\_ Čl. družine št. \_\_\_\_\_

4. \_\_\_\_\_ Čl. družine št. \_\_\_\_\_

5. \_\_\_\_\_ Čl. družine št. \_\_\_\_\_

Mesto \_\_\_\_\_ Država \_\_\_\_\_

Nov naročnik ☐ Star naročnik ☐